

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU PLAN-
MER GROENBLAUWE ZONE
OOSTVAARDERSWOLD

PROVINCIE FLEVOLAND

versie 1.0
110623/CE8/089/000757

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding Plan-m.e.r.	5
1.2	Leeswijzer	6
2	De plan-m.e.r.-procedure	7
2.1	Plan-m.e.r.-plicht	7
2.2	Stappen plan-m.e.r.-procedure	8
3	De planontwikkeling tot nu toe	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Achtergrond groenblauwe zone OostvaardersWold	11
4	Reikwijdte plan-m.e.r. OostvaardersWold	15
4.1	De opgaven voor de groenblauwe zone OostvaardersWold	15
4.2	Afbakening plan- en studiegebied	18
4.3	Proces ontwikkeling alternatieven	19
4.4	Relatie met andere plannen	20
5	Aanpak effectbeoordeling	23
5.1	Inleiding	23
5.2	Beoordelingskader	23
5.3	Wijze van beoordeling	31
5.4	Toetsing Natura 2000-gebieden	32
Bijlage 1	Literatuurlijst	33
Bijlage 2	Overzicht te raadplegen instanties	35

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1

AANLEIDING PLAN-M.E.R.

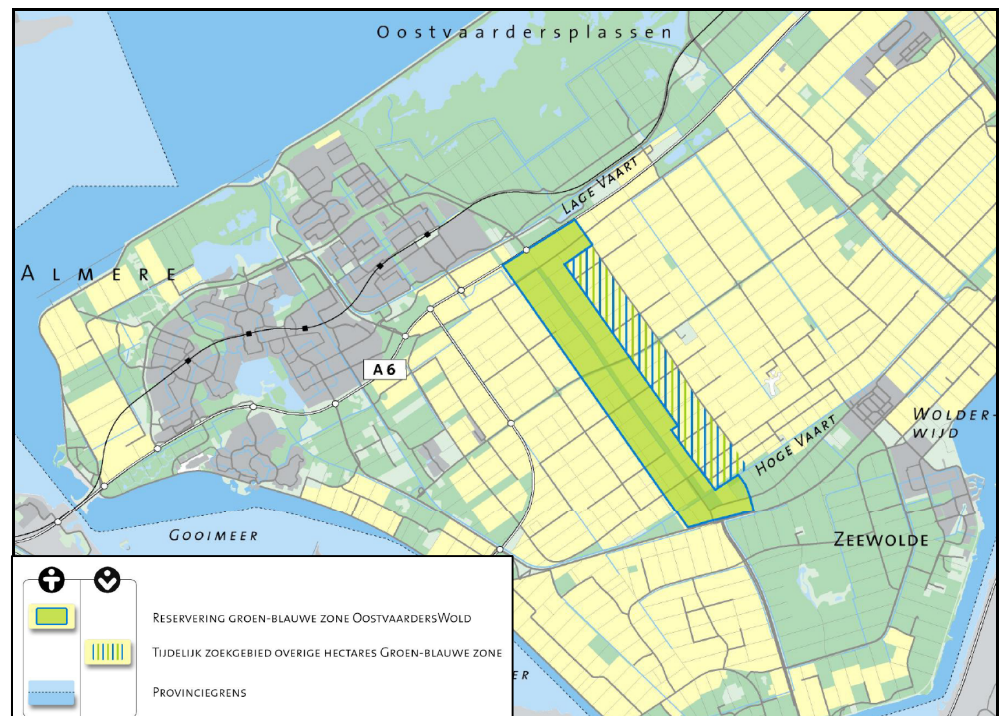
In het Omgevingsplan Flevoland 2006 is ruimte gereserveerd voor de ontwikkeling van de groenblauwe zone OostvaardersWold. De groenblauwe zone OostvaardersWold biedt ruimte aan opgaven voor natuur, waterberging en recreatie. Voor het combineren van deze opgaven is een gebied van circa 2.000 hectare benodigd.

Ten behoeve van de locatiekeuze in het Omgevingsplan is in 2006 een plan-m.e.r.-procedure doorlopen, welke heeft geresulteerd in de Strategische Milieubeoordeling OostvaardersWold [2]. Met het besluit van Provinciale Staten van Flevoland d.d. 2 november 2006 is de locatie voor de groenblauwe zone vastgelegd. Voor 1.650 hectare ligt daarmee de ruimtelijke reservering voor de groenblauwe zone vast. Voor 300 hectare wordt nog gezocht in een zoekgebied aan de noordoostzijde van de strook van 1.650 hectare. In afbeelding 1.1 is de ligging van het OostvaardersWold (reservering en zoekgebied) weergegeven.

Afbeelding 1.1

Reservering en zoekgebied
OostvaardersWold

bron: Omgevingsplan Flevoland

Structuurvisie OostvaardersWold

Als uitwerking van het Omgevingsplan wordt in het kader van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening een structuurvisie voor het OostvaardersWold opgesteld. De structuurvisie gaat over de inhoudelijke uitwerking van de opgaven in de groenblauwe zone en regelt de

ruimtelijke relevante kaders voor het bestemmingsplan voor het OostvaardersWold. Het ontwerp van de groenblauwe zone OostvaardersWold zal zodanig worden uitgewerkt dat het mogelijk wordt om afspraken te maken over de realisering van de groenblauwe zone. Indien hiervoor nadere informatie noodzakelijk blijkt, zal dit in een detailontwerp verder worden uitgewerkt.

Plan-m.e.r.-plicht

Momenteel bevindt het project OostvaardersWold zich in de planvormingsfase. In deze fase wordt de inrichting van de groenblauwe zone voorbereid. In de structuurvisie wordt de hoofdlijn van de inrichting van het OostvaardersWold vastgesteld. De structuurvisie is daarmee kaderstellend voor een grootschalige functiewijziging, wat een m.e.r.-plichtige activiteit is. Daarnaast grenst de groenblauwe zone OostvaardersWold aan de Natura 2000 gebieden Oostvaardersplassen en Veluwemeer, waardoor mogelijk negatieve effecten op deze gebieden optreden. Om deze redenen dient voor de structuurvisie OostvaardersWold de plan-m.e.r.-procedure te worden doorlopen, resulterend in een milieueffectrapport voor plannen (PlanMER).

In het PlanMER wordt naast een milieubeoordeling aandacht geschonken aan de effecten van de zone op de landbouw (in de vorm van een landbouweffectrapportage) en de bijdrage van de groenblauwe zone aan de regionale economie op het gebied van recreatie. Het PlanMER krijgt daardoor het karakter van een integrale effectbeoordeling.

Doel notitie Reikwijdte en Detailniveau

In de onderhavige notitie geeft de provincie Flevoland aan wat de reikwijdte is van het op te stellen PlanMER en tot op welk detailniveau de beoordeling in het PlanMER wordt uitgewerkt. Op basis van deze notitie worden de betrokken bestuursorganen en (maatschappelijke) organisaties geraadpleegd. Bij de raadpleging wordt aansluiting gezocht bij de bestuursorganen en instanties die betrokken zijn in het planproces rondom de structuurvisie (zie bijlage 2 voor een overzicht van de te raadplegen organisaties). De vraag die aan hen wordt voorgelegd is of ze kunnen instemmen met de in deze notitie voorgestane reikwijdte en aanpak. Mede op basis van de reacties van de geraadpleegde instanties zal de reikwijdte en het detailniveau van het PlanMER door Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland worden vastgesteld.

1.2

LEESWIJZER

Voorliggende notitie beschrijft:

- § De plan-m.e.r.- procedure. In hoofdstuk 2 worden de te doorlopen stappen in het kader van de plan-m.e.r.-procedure voor OostvaardersWold weergegeven.
- § De planvorming tot nu toe. In hoofdstuk 3 is een beknopte beschrijving opgenomen van de achtergronden voor de groenblauwe zone en de doorlopen besluitvorming tot nu toe.
- § De reikwijdte en het detailniveau. In hoofdstuk 4 wordt de reikwijdte van het PlanMER afgebakend. In dit hoofdstuk worden de doelstelling (en) doel en bijbehorende opgaven voor de groenblauwe zone weergegeven en wordt het studiegebied afgebakend. Daarnaast bevat dit hoofdstuk een toelichting op de alternatieven, die voor de groenblauwe zone worden ontwikkeld. Ook wordt ingegaan op de relevante overige plannen in en in de omgeving van het studiegebied en de relatie met de groenblauwe zone OostvaardersWold. In hoofdstuk 5 wordt de werkwijze van de effectbeoordeling toegelicht en wordt het bijbehorende beoordelingskader gepresenteerd.

HOOFDSTUK 2 De plan-m.e.r.-procedure

2.1

PLAN-M.E.R.-PLICHT

Het doel van de plan-m.e.r.-procedure is om bij de besluitvorming over plannen en programma's het milieu een volwaardige plaats te geven, met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling. De plan-m.e.r.-procedure is gekoppeld aan plannen die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. De plan-m.e.r.-procedure resulteert in een Milieueffectrapport (verder: PlanMER).

De plan-m.e.r.-plicht geldt in geval van wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- § die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, of
- § waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Habitatrichtlijn.

In de structuurvisie OostvaardersWold wordt de inrichting van de groenblauwe zone, met een omvang van ongeveer 2.000 hectare, vastgelegd. Omdat de omvang van de functiewijziging (natuur, recreatie en waterberging) meer dan 250 hectare beslaat, dient voor de structuurvisie de plan-m.e.r.-procedure te worden doorlopen (zie navolgend tekstkader).

BIJLAGEN C EN D VAN HET BESLUIT MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE 1994 (HIERNA: BESLUIT M.E.R.), ZOALS LAATSTELIJK GEWIJZIGD PER 29 SEPTEMBER 2006

Categorie 9 (bijlage C: m.e.r.-plicht):

De inrichting van het landelijke gebied is m.e.r.-plichtig in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer.

De m.e.r.-plicht is gekoppeld aan het plan als bedoeld in de artikelen 2a, 4a, 7, 10, 11 eerste lid en 36c van de Wet op de ruimtelijke ordening.

Daarnaast grenst de groenblauwe zone OostvaardersWold aan de Natura 2000 gebieden Oostvaardersplassen en Veluwemeer, waardoor onderzocht dient te worden of sprake is van effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Om bovenstaande redenen is de structuurvisie OostvaardersWold plan-m.e.r.-plichtig.

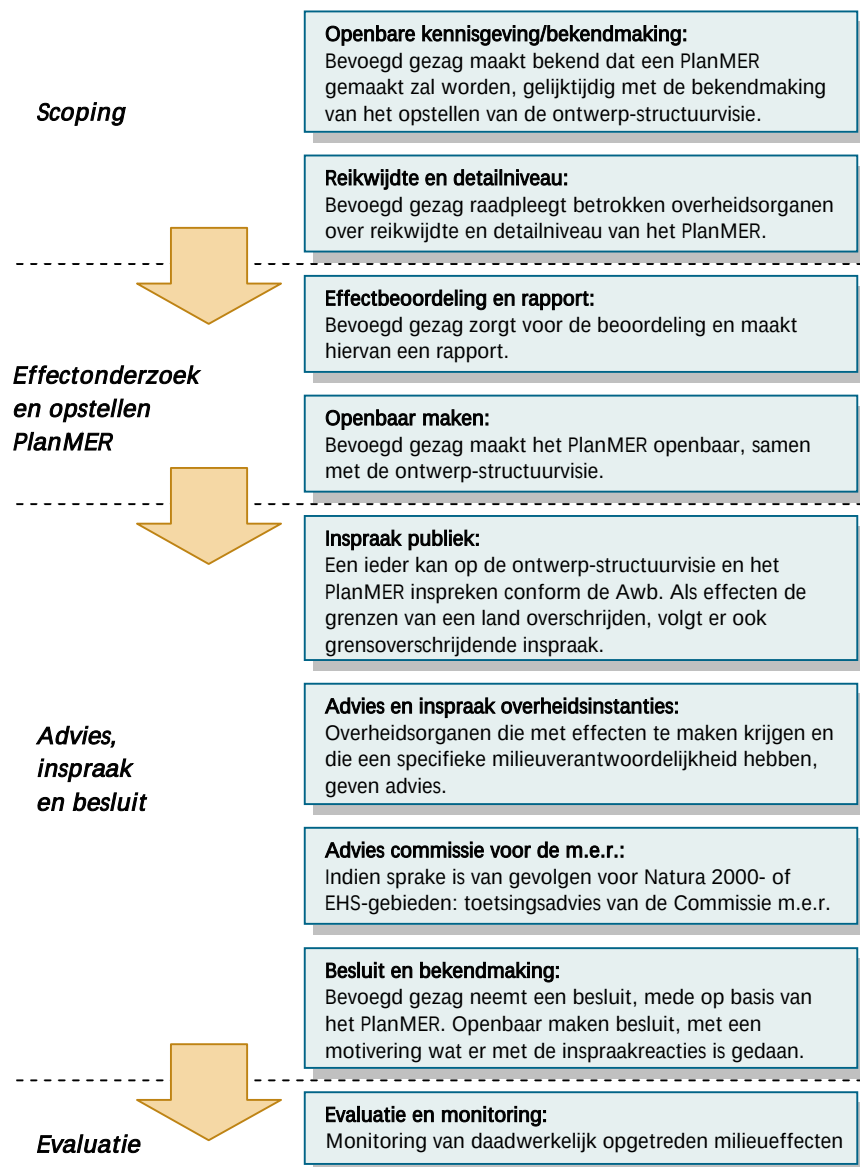
2.2

STAPPEN PLAN-M.E.R.-PROCEDURE

In Afbeelding 2.1 wordt een overzicht gegeven van de te doorlopen stappen in de plan-m.e.r.-procedure.

Afbeelding 2.1

Stappen plan-m.e.r.-procedure

Onderstaand worden de verschillende stappen beknopt toegelicht.

Scoping

De eerste fase van de plan-m.e.r.-procedure staat in het teken van de afbakening van het voornemen, het op te stellen PlanMER en de communicatie hierover met de betrokken bestuurorganen en eventuele andere organisaties.

In deze fase maken Gedeputeerde Staten door middel van een openbare kennisgeving bekend dat er voor de structuurvisie een plan-m.e.r.-procedure wordt doorlopen. Hiermee start formeel de procedure.

Na de bekendmaking van het voornemen moeten de bestuursorganen worden geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het PlanMER (scoping). De voorliggende notitie Reikwijdte en Detailniveau is het document om deze raadpleging uit te voeren. Voor de te raadplegen organisaties wordt aangesloten bij de gebiedspartners en maatschappelijke organisaties die worden betrokken bij de planontwikkeling (zie onderstaand kader). In bijlage 2 is een overzicht van te raadplegen organisaties opgenomen.

Betrokken partijen

OostvaardersWold is een project van en voor de gebiedspartners. Alle gebiedspartners spelen een belangrijke rol om de ambitie van OostvaardersWold te verwezenlijken. Daarbij gaat het om de volgende publieke partners:

- § De gemeenten Zeewolde en Almere (en in mindere mate Lelystad).
- § Rijkspartners: LNV
- § Het Waterschap Zuiderzeeland.
- § De provincie Flevoland.

Ook krijgen maatschappelijke organisaties¹ zoals Staatsbosbeheer², NLTO, Flevolandschap, ANWB, en marktpartijen (Am Wonen en RaBo Vastgoed) een belangrijke rol bij de ontwikkeling van het gebied. Met individuele agrarische ondernemers zal daarnaast worden onderhandeld over de toekomst van de ondernemers.

Bron: Plan van Aanpak Gebiedsontwikkeling OostvaardersWold [3]

De publieke en maatschappelijke partners worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen en bedenkingen ten aanzien van de reikwijdte en het detailniveau van het PlanMER aan te geven zodat deze betrokken kunnen worden bij het opstellen van het PlanMER. In deze fase wordt tevens de Commissie m.e.r. gevraagd om informeel advies te geven over de reikwijdte en het detailniveau van het PlanMER.

Mede op basis van de reacties van de geraadpleegde instanties en de Commissie m.e.r. zal de reikwijdte en het detailniveau van het PlanMER worden vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Effectenonderzoek en opstellen PlanMER

Op basis van de voorgaande afbakeningsfase worden de alternatieven ontwikkeld, het effectenonderzoek uitgevoerd en het PlanMER opgesteld. Vervolgens wordt de ontwerp-structuurvisie OostvaardersWold opgesteld. De ontwerp-structuurvisie wordt door Provinciale Staten tezamen met het PlanMER ter inzage gelegd. Het PlanMER dient daarbij ter ondersteuning van de besluitvorming over de structuurvisie OostvaardersWold.

Advies, inspraak en besluit

Op de ontwerp-structuurvisie OostvaardersWold en het onderliggende PlanMER is inspraak mogelijk. Hiervoor staat een periode van 6 weken. Daarnaast worden de betrokken overheidsorganen en de Commissie m.e.r. om advies gevraagd. Mede op basis van de resultaten van inspraak en advies en met inachtneming van het PlanMER stellen Provinciale Staten de structuurvisie OostvaardersWold uiteindelijk vast.

¹ Ook de Kamer van Koophandel wordt geraadpleegd als maatschappelijke organisatie.

² Staatsbosbeheer neemt hier als toekomstig beheerder een aparte positie in ten opzichte van de andere maatschappelijke organisaties.

Evaluatie

Uiteindelijk dient evaluatie plaats te vinden van de daadwerkelijk optredende milieueffecten. In het PlanMER wordt hiertoe een eerste aanzet gedaan.

HOOFDSTUK 3 De planontwikkeling tot nu toe

3.1

INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de planontwikkeling voor de groenblauwe zone OostvaardersWold tot aan het opstellen van de structuurvisie OostvaardersWold. Allereerst wordt op hoofdlijnen de achtergrond van de groenblauwe zone OostvaardersWold geschetst. Daarbij wordt het OostvaardersWold binnen de provincie Flevoland in een bredere context geplaatst. Vervolgens wordt beknopt samengevat welke besluitvorming in het kader van het Omgevingsplan Flevoland 2006 al heeft plaatsgevonden ten aanzien van de locatiekeuze voor deze groenblauwe zone.

3.2

ACHTERGROND GROENBLAUWE ZONE OOSTVAARDERSWOLD

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte is het doel opgenomen om tussen de natuurgebieden Oostvaardersplassen en de Veluwe een robuuste ecologische verbinding te realiseren, als onderdeel van de grote verbinding tussen de belangrijkste natuurgebieden van Nederland en Duitsland. De robuuste ecologische verbinding heeft het edelhert als doelsoort

Toekomstvisie Middengebied

De hiervoor genoemde robuuste ecologische verbinding loopt door het Middengebied van Flevoland (zie afbeelding 3.1).

Afbeelding 3.1

Middengebied Flevoland

In 2005 heeft de provincie Flevoland, in overleg met de gemeenten Almere, Lelystad en Zeewolde, het Waterschap Zuiderzeeland en het Rijk (vertegenwoordigd door het ministerie van LNV), een toekomstvisie opgesteld voor het Middengebied. In deze toekomstvisie is het Middengebied opgedeeld in vier zones met ieder een onderscheidend profiel, dat wil zeggen met ieder hun eigen functionaliteit en doelstellingen. De groenblauwe zone Oostvaarderswold vormt de uitwerking van één van deze vier zones. De locatiekeuze voor de groenblauwe zone is vervolgens vastgelegd in het Omgevingsplan Flevoland 2006.

Omgevingsplan Flevoland

Gekoppeld aan het Omgevingsplan waarin de locatiekeuze voor de groenblauwe zone OostvaardersWold is vastgelegd, is een (aanvullend) PlanMER opgesteld. In dit PlanMER zijn drie locatiealternatieven voor de groenblauwe zone onderzocht, te weten:

- § Alternatief 1: ligging ten noordoosten van het Adelaarstracé.
- § Alternatief 2: ligging ten zuidwesten van het Adelaarstracé.
- § Alternatief 3: ligging aan beide zijden van het Adelaarstracé.

In het Omgevingsplan is een aangepaste versie van het middenalternatief (alternatief 3) opgenomen. De locatie van alternatief 3 is een logische plek tussen de noordoostelijke landbouwgrond en het zuidwestelijke gebied waar toekomstige stedelijke ontwikkeling is gepland (Almere Spiegelhout). De noordoostelijke begrenzing van alternatief 3 liep echter dwars over de achterkavels ten zuidwesten van de Dodaarsweg en de Duikerweg. Om deze reden is door Provinciale Staten de begrenzing in zuidwestelijke richting verschoven, waarbij rekening wordt gehouden met de bestaande verkavelingsstructuur. De aanpassing van de begrenzing valt binnen de kaders van het PlanMER dat is opgesteld in het kader van de locatiekeuze in het Omgevingsplan. De locatie van de groenblauwe zone zal in het PlanMER voor de structuurvisie dan ook niet verder worden onderzocht.

De verschuiving van de grens van de groenblauwe zone OostvaardersWold aan de noordoostelijke kant heeft tot gevolg dat de oppervlakte van het gereserveerde gebied van 1.950 hectare af is genomen tot 1.650 hectare. Voor de overige 300 hectare is een zoekgebied aangewezen ten noordoosten van het gereserveerde gebied.

OostvaardersWold in Omgevingsplan Flevoland 2006

Met het besluit van 2 november 2006 door Provinciale Staten is de locatie van de groenblauwe zone vastgelegd in het Omgevingsplan Flevoland en zijn nut en noodzaak van de ontwikkeling van de groenblauwe zone OostvaardersWold bepaald [4].

In het Omgevingsplan Flevoland is de volgende tekst opgenomen over de begrenzing van de groenblauwe zone OostvaardersWold:

De verbindingszone komt aan beide zijden van het Adelaarstracé te liggen met een begrenzing van ongeveer 875 meter ten zuidwesten en ruim 500 meter (de kavelgrenzen) ten noordoosten van het Adelaarswegtracé (ter hoogte van de achterkavels).

Daarnaast moet nog ongeveer 300 hectares aangewezen worden. Dit geschiedt op basis van vrijwilligheid van de agrariërs in het betreffende gebied. Dit gebied dient te liggen in het zoekgebied gelegen tussen de noordoostelijke grens van het reeds genoemde gebied voor de verbindingszone en de Dodaarsweg-Duikerweg, waarbij de ligging de ontwikkeling van Lelystad Airport binnen de PKB niet mag belemmeren. Daarbij dienen de hectares te grenzen aan de verbindingszone. Aan de aanvullende hectares (zoekgebied van 300 hectares) dient binnen 5 jaar invulling te worden gegeven³. Na 5 jaar vervalt het zoekgebied. Dit is een logische plek tussen de oostelijke landbouwgrond en het westelijke gebied waar toekomstige stedelijke ontwikkeling is gepland.

Na de vastlegging van de locatiekeuze in het Omgevingsplan Flevoland, wordt de inrichting van het gebied vastgelegd in de structuurvisie OostvaardersWold.

³ Het streven van het college van Gedeputeerde Staten is om binnen twee jaar (in 2009) reeds duidelijkheid te geven over de toekomstige bestemming van de gronden in het zoekgebied.

HOOFDSTUK

4 Reikwijdte plan-m.e.r. OostvaardersWold

4.1

DE OPGAVEN VOOR DE GROENBLAUWE ZONE OOSTVAARDERSWOLD

Voor de groenblauwe zone OostvaardersWold gelden opgaven voor natuur, waterberging en recreatie. Deze opgaven volgen uit de doelstellingen die voor het project zijn geformuleerd. Binnen de doelstellingen voor het project is onderscheid te maken in:

- § Een hoofddoelstelling met randvoorwaarden.
- § Doelstellingen gerelateerd aan de groenblauwe zone zelf.
- § Doelstellingen die voortkomen vanuit opgaven uit andere projecten.

Onderstaand zijn deze doelstellingen beschreven en uitgewerkt.

Voor de groenblauwe zone geldt de volgende hoofddoelstelling:

- § Realisatie van een robuuste ecologische verbinding met als doelsoort het edelhert.

Deze hoofddoelstelling dient gerealiseerd te worden binnen de volgende randvoorwaarden:

- § Duurzame inrichting van het watersysteem binnen het OostvaardersWold.
- § 85% van het gebied beleefbaar maken voor recreanten.

De doelstellingen van de groenblauwe zone OostvaardersWold zelf zijn:

- § Bijdrage aan waterberging Zuidelijk en Oostelijk Flevoland
- § Gebruik van de zone door grote grazers.
- § Het creëren van topnatuur.
- § Het ervaren van een Unique Selling Point op het gebied van natuurgerichte recreatie.

De doelstellingen vanuit opgaven uit andere projecten zijn:

- § Ruimte scheppen voor foerageergebied voor bruine en blauwe kiekendieven.
- § Ruimte scheppen voor boscompensatie.
- § Creëren recreatief uitloopgebied voor Almere.

In het kader van de voorbereiding van het OostvaardersWold is onderzocht wat de aandachtspunten voor de opgaven zijn [5]. Hieronder wordt ingegaan op de opgaven die volgen uit de hoofd- en overige doelstellingen. Per opgave is daarbij de bandbreedte van de opgave aangegeven.

Hoofddoelstelling en randvoorwaarden

Robuuste ecologische verbinding

De hoofddoelstelling voor natuur bestaat uit de realisatie van een functionele robuuste ecologische verbinding van de Oostvaardersplassen naar de Veluwe met als doelsoort het

edelhert. Daarvoor is het nodig dat er een zone komt die 1 kilometer breed is, over de totale lengte van het gebied (circa 10 kilometer). Inclusief het voormalige Adelaarswegtracé is hiervoor is een oppervlakte van 1125 hectare nodig.

Duurzaam watersysteem OostvaardersWold

Een randvoorwaarde voor de groenblauwe zone betreft de realisatie van een duurzaam watersysteem binnen OostvaardersWold. Vanuit het waterbeleid geldt voor de groenblauwe zone OostvaardersWold de opgave om bij piekbelasting door zware regenval het omliggende watersysteem niet te belasten (niet afwentelen). Dit betekent dat het watersysteem van de groenblauwe zone OostvaardersWold duurzaam zal moeten worden ingericht, waarbij rekening gehouden wordt met mogelijke klimaatveranderingen en bodemdaling.

Beleefbaarheid voor recreanten

De recreatie in de groenblauwe zone OostvaardersWold krijgt een natuurgericht karakter. De ambitie is om 85% van de zone beleefbaar te maken voor het publiek. Dit betekent dat de recreant 85% van de zone zo kan gebruiken dat de natuurwaarden te zien zijn.

Doelstellingen vanuit OostvaardersWold

Waterberging Zuidoost Flevoland

Bodemdaling in combinatie met zeer zware regenval kan er in de toekomst (2050) toe leiden dat, verspreid over Zuidelijk en Oostelijk Flevoland 6200 hectare met overlast te maken krijgt. Door aanpassing en optimalisatie van het watersysteem (bijvoorbeeld het aanleggen van natuurvriendelijke oevers) kan ongeveer de helft van deze opgave worden opgelost. Waterberging in het OostvaardersWold kan – gezien de locatie en de gewenste natuur- en recreatiefunctie – een belangrijke rol vervullen in de oplossing van het resterende deel van de opgave.

Gebruik door grote grazers

Een belangrijke doelstelling voor de robuuste ecologische verbinding is openstelling van de zone voor de andere grote grazers uit de Oostvaardersplassen.

In 2006 heeft een internationale commissie advies uitgebracht over het beheer van de Oostvaardersplassen. Eén van de aanbevelingen van dit ICMO-advies is de robuuste verbinding tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold zo snel mogelijk te realiseren en naast edelherten ook open te stellen voor Konikpaarden en Heckrunderen. De minister van LNV heeft daarop de provincie verzocht om openstelling voor Konikpaarden en Heckrunderen voor de verbinding als doelstelling te hanteren. Wel is afgesproken dat eerst de consequenties van deze uitbreiding van de doelstelling in beeld gebracht moeten worden.

Creëren van topnatuur

Binnen de groenblauwe zone wordt gestreefd naar het creëren van topnatuur. De topnatuur wordt gecreëerd door een zo natuurlijk mogelijk beheer toe te passen en daarmee ruimte te bieden aan natuurlijke processen. Daarbij is het streven om ook kansen te creëren voor andere soorten dan het edelhert. Hierbij gaat het om soorten, passend binnen het natuurlijke systeem van Flevoland, maar waarbij de kwaliteit van de leefgebieden belangrijker is dan de kwantiteit van het aantal soorten dat wordt aangetrokken door de ontwikkeling van de groenblauwe zone.

Unique selling point recreatie

De groenblauwe zone OostvaardersWold zal een gebied moeten worden met een unieke uitstraling, waarin het ervaren van edelherten, wellicht van andere grote grazers en vogels het Unique Selling Point (USP) vormt. Hierbij zullen delen van de groenblauwe zone betreedbaar moeten zijn voor recreanten, met uitzondering van de rustgebieden voor soorten. Ook de toegankelijkheid van de groenblauwe zone vormt daarbij een aandachtspunt. Het USP wordt in de verschillende inrichtingsalternatieven op een verschillende wijze ruimtelijk vertaald. In het PlanMER zal daarom per inrichtingsalternatief een kwalitatieve beschrijving worden gegeven van de bijdrage van het alternatief aan de realisatie van een unique selling point voor de recreant.

De verwachting is dat de realisatie van de groenblauwe zone OostvaardersWold tevens kansen biedt voor een diversiteit aan recreatievoorzieningen rondom de zone.

*Doelstellingen vanuit overige projecten**Bruine en blauwe kiekendieven*

De blauwe en de bruine kiekendief zijn beide soorten die broeden in de Oostvaardersplassen, maar die voor hun voedsel veelal afhankelijk zijn van het gebied eromheen (foerageren). De provincie Flevoland heeft instandhoudingsdoelen voor deze soorten toegekend gekregen. De huidige stand van zaken voor deze soorten heeft tot gevolg dat ieder project binnen de provincie Flevoland dat een negatief gevolg heeft voor de foerageermogelijkheden van de kiekendieven, leidt tot mitigatie- of compensatieopgaven.

De betrokken partijen (Almere, Lelystad, Staatsbosbeheer en provincie Flevoland) hebben gezamenlijk een overzicht gemaakt van de projecten binnen de provincie waar een kiekendiefopgave uit voort kan komen. Hieruit bestaat het beeld dat er voor kiekendieven zeker 600 hectare optimaal foerageergebied moet worden gerealiseerd.

Boscompensatie

Bos dat binnen de provincie Flevoland gekapt wordt voor bijvoorbeeld verstedelijking moet elders worden gecompenseerd. Omdat binnen de gemeente Almere bijvoorbeeld nauwelijks ruimte beschikbaar is, is de ambitie om deze compensatie (deels) te realiseren in de groenblauwe zone OostvaardersWold. Voor een deel kan dit met andere opgaven worden gecombineerd mits er daadwerkelijk bos wordt teruggeplant. Vanwege noodzakelijke compensatie voortkomend uit het project Almere Poort is er nu al een boscompensatie van 70 hectare nodig. Met het oog op de schaa sprong Almere en de boscompensatie die daarvoor nodig is, is de verwachting dat er sprake kan zijn van een veel grotere opgave. De exacte omvang is pas vast te stellen na het gereedkomen van concrete bestemmingsplannen. In de effectbeoordeling zal worden beschouwd in hoeverre de inrichtingsalternatieven mogelijkheden bieden voor het accommoderen van een grotere opgave.

Recreatief uitloopgebied Almere

In het kader van het Integraal Ontwikkelingsplan Almere (IOP) is de Almeerse recreatieve behoefte onderzocht. De bestaande recreatieve ruimte van Almere volstaat tot 2010, bij adequate recreatieve doorontwikkeling zelfs tot 2020. Bij autonome ontwikkeling tot 2030 is er een opgave van 350 hectare recreatiegebied. Bij groei van Almere die verder gaat dan de autonome groei ontstaat echter een aanvullende behoefte aan recreatiegebied. Bij de realisatie van 60.000 woningen is deze aanvullende behoefte ongeveer 1.400 hectare. Hiervan is 700 hectare voorzien in combinatie met de verstedelijkingsopgave van Almere Oost met potenties voor grootschalige recreatieve voorzieningen. In de groenblauwe zone

OostvaardersWold worden de mogelijkheden voor de andere 700 hectare met een recreatieve functie onderzocht.

4.2

AFBAKENING PLAN- EN STUDIEGEBIED

De groenblauwe zone tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold maakt onderdeel uit van de ecologische verbinding tussen de Oostvaardersplassen – Veluwe – Duitsland. De provincie Gelderland is verantwoordelijk voor het Gelderse deel van de inrichting van de ecologische verbinding.

De planvorming over het Flevolandse deel van de ecologische verbinding, als onderdeel van de groenblauwe zone OostvaardersWold, en die van het Gelderse deel lopen in de tijd naar verwachting uiteen. De ecologische hoofdstructuur, en dus de totale verbinding, zal in 2018 gereed moeten zijn. De onderzoekscommissie Gabor heeft aangegeven, dat het deel van de ecologische verbindingszone tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold zo snel mogelijk moet worden gerealiseerd. De provincie Flevoland en het ministerie van LNV hebben de afspraak dat dit deel van de robuuste verbindingzone in 2014 gerealiseerd is. Om deze reden wordt er in de structuurvisie en in het PlanMER voor de groenblauwe zone OostvaardersWold aandacht besteed aan tijdelijke maatregelen in het Horsterwold die moeten voorkomen dat dieren in deze tussenliggende periode het Nulderauw overzwemmen en daarna niet verder kunnen.

Plan- en studiegebied

In het PlanMER wordt onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is het gebied waarbinnen de (inrichtings)maatregelen ten behoeve van de groenblauwe zone OostvaardersWold worden getroffen. Het studiegebied is het gebied waarbinnen in de PlanMER wordt beschouwd in hoeverre er effecten als gevolg van de ontwikkeling van de groenblauwe zone kunnen optreden.

Plangebied

De ligging van het plangebied van de groenblauwe zone OostvaardersWold wordt in eerste instantie bepaald door het gebied waarvoor in het Omgevingsplan Flevoland een ruimtelijke reservering heeft plaatsgevonden en het gebied dat als zoekgebied voor de groenblauwe zone is vastgelegd.

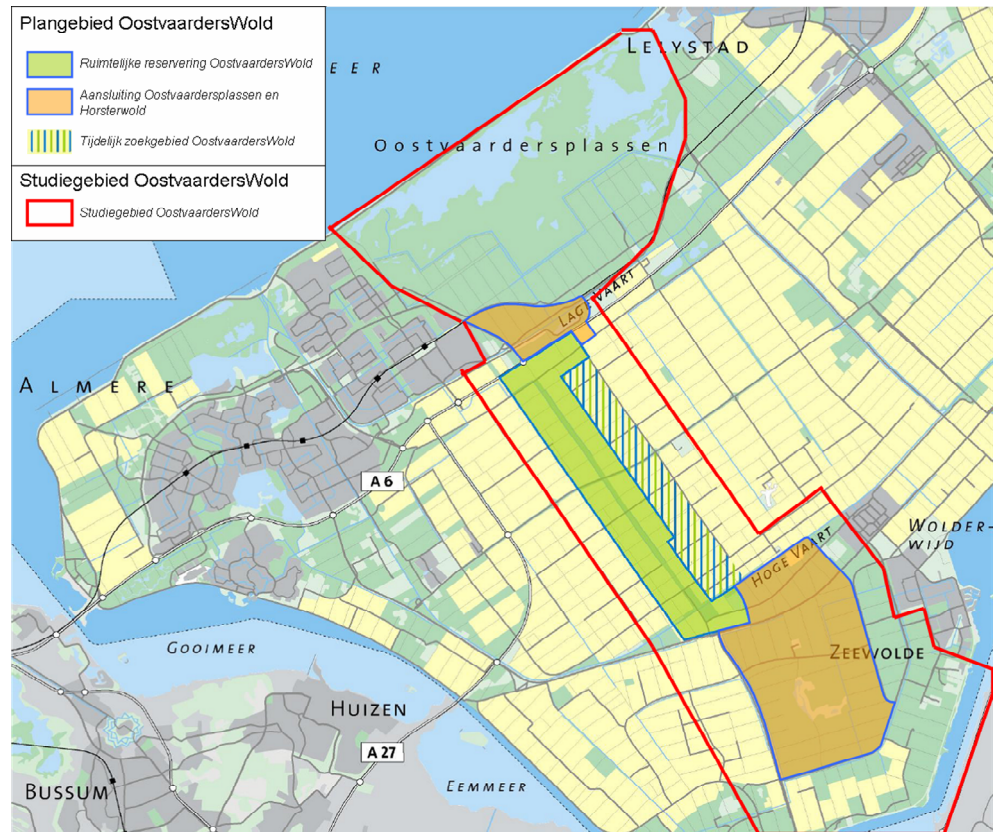
Ten behoeve van de functionaliteit van de groenblauwe zone zullen echter ook maatregelen nodig zijn in de gebieden die door deze zone worden verbonden, te weten: het Kotterbos en het Horsterwold. De aansluitingen op deze gebieden en het gebied waarin eventuele overige maatregelen nodig zijn, behoren tot het plangebied van de groenblauwe zone OostvaardersWold (zie afbeelding 4.1).

Studiegebied

Het studiegebied voor het PlanMER bestaat uit het plangebied en de aanpalende gebieden waarin als gevolg van de groenblauwe zone effecten kunnen optreden. Deze aanpalende gebieden betreffen de Oostvaardersplassen, Veluwemeer en het agrarische gebied in een zone grenzend aan het plangebied (zie afbeelding 4.1).

Afbeelding 4.1

Ligging plan- en studiegebied
groenblauwe zone
OostvaardersWold

4.3

PROCES ONTWIKKELING ALTERNATIEVEN

Op basis van de hiervoor genoemde doelstellingen en opgaven voor de groenblauwe zone OostvaardersWold zullen in overleg met de betrokken gebiedspartners alternatieven voor de inrichting van het OostvaardersWold worden ontwikkeld. Parallel daaraan wordt ook een participatietraject met inwoners georganiseerd.

Alternatieven

In het kader van het PlanMER zullen maximaal vier alternatieven worden ontwikkeld waarbij de bandbreedtes van de verschillende opgaven zullen worden benut. Hiermee wordt bedoeld dat voor de bouwstenen naar uitersten wordt gezocht. Voorwaarde daarbij is dat alle alternatieven voldoen aan de hoofddoelstelling met bijbehorende randvoorwaarden voor de groenblauwe zone OostvaardersWold.

Varianten zoekgebied

Het zoekgebied voor de resterende 300 hectare heeft een speciale positie bij de alternatiefontwikkeling, omdat niet op voorhand is aan te geven waar deze hectares komen te liggen. Binnen het zoekgebied kunnen grondeigenaren op basis van vrijwilligheid hun gronden aanbieden ten behoeve van de groenblauwe zone OostvaardersWold. Om de effecten van het zoekgebied in beeld te brengen zullen varianten worden ontwikkeld, waarbij de opgave van 300 hectare op verschillende manieren wordt vormgegeven in aansluiting op de gereserveerde locatie. Hierbij wordt tevens een variant beschouwd waarbij er geen ruimte in het zoekgebied zal worden benut.

De alternatieven en varianten die voortkomen uit het alternatiefontwikkelingsproces worden in het PlanMER beschreven en onderzocht op hun effecten. De alternatieven

worden daartoe vergeleken met de referentiesituatie (zie paragraaf 5.3). Omdat met deze alternatieven de bandbreedte van de mogelijke inrichting wordt bepaald, geven ze tevens de volledige bandbreedte weer van de effecten die voortvloeien uit de verschillende sectorale opgaven.

Voorkeursalternatief

Op basis van de effecten van de (extreme) alternatieven zal een Voorkeursalternatief (VKA) worden ontwikkeld. Dit VKA zal waarschijnlijk niet overeenkomen met één van de hiervoor genoemde alternatieven, maar zal bestaan uit een combinatie van onderdelen (bouwstenen) uit de verschillende alternatieven. Wanneer het VKA bepaald is, zullen ook de effecten van dit alternatief in beeld gebracht worden. Daarnaast wordt getoetst of het VKA voldoet aan de (hoofd) doelstellingen die gelden voor de groenblauwe zone OostvaardersWold en of het VKA financieel haalbaar is.

4.4

RELATIE MET ANDERE PLANNEN

Schaalsprong Almere / Almere Oost

De gemeente Almere en de provincie Flevoland hebben samengewerkt aan het opstellen van ruimtelijke verkenningen voor de gebiedsopgave Almere Oost. Keuzes daarover moeten nog worden gemaakt in het kader van de schaalsprong voor Almere en het project Almere Oost. Leidend voor Almere Oost zijn in ieder geval de volgende uitgangspunten: alzijdige oriëntatie, ecologie en duurzaamheid. De plaats van Almere Oost in het stadsconcept van Almere is nog niet gedefinieerd.

In de verkenningen is het landschap de onderlegger voor de verstedelijking van Almere Oost. Deze nieuwe landschappelijke onderlegger van Almere Oost sluit in de meeste onderzochte modellen aan op het OostvaardersWold. Die samenhang kan ontstaan door het verbinden van plassegebieden, van ecologisch ingerichte gebieden en van gebieden voor recreatief gebruik. Er zijn ook modellen waarin tot de zuidwestgrens van OostvaardersWold verstedelijking de ruimte krijgt. Een harde grens tussen verstedelijkt gebied en OostvaardersWold is dan het gevolg.

Omdat de plannen voor de schaalsprong Almere nog niet concreet zijn uitgewerkt en vastgesteld, zal de schaalsprong in het PlanMER geen onderdeel van de autonome ontwikkeling uitmaken. Wel wordt in het PlanMER de relatie tussen de schaalsprong en de groenblauwe zone in beeld gebracht alsmede de consequenties en randvoorwaarden van een groenblauwe zone op de schaalsprong (zie ook paragraaf 5.2).

Omdat de schaalsprong van Almere niet als autonome ontwikkeling wordt meegenomen in het PlanMER, wordt er voor de referentiesituatie van uitgegaan dat het gebied tussen het OostvaardersWold en de A27 een landbouwkundige functie heeft. De in dit gebied voorziene werklocatie A6/A27 maakt onderdeel uit van de autonome ontwikkeling.

Luchthaven Lelystad

De uitbreiding van de Luchthaven Lelystad is vastgelegd in de PKB Luchthaven Lelystad. In het PlanMER wordt onderzocht in hoeverre de inrichtingsalternatieven rekening houden met de vliegroutes van de Luchthaven Lelystad. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de verschillende onderzoeken die al zijn uitgevoerd.

Infrastructuur

Voor de uitwerking van de groenblauwe zone OostvaardersWold zijn drie infrastructuurprojecten van belang, te weten: de planstudie Schiphol – Amsterdam - Almere (A6 / A9), de verbreding van de Gooiseweg en de doortrekking van de N / A30. Voor de passage van de groenblauwe zone met de A6 geldt dat er in het ontwerp van OostvaardersWold rekening moet worden gehouden met een rijbaan extra aan beiden kanten en voor de Gooiseweg zal bij de passage van de groenblauwe zone rekening moeten houden met een verdubbeling van de weg. Voor de doortrekking van de N / A30 is een indicatief tracé opgenomen in het Omgevingsplan Flevoland 2006. Dit heeft in de besluitvorming over de locatie OostvaardersWold een belangrijke rol gespeeld, en zal dan ook als uitgangspunt worden gehanteerd bij het PlanMER. Genoemde toekomstige infrastructuurontwikkelingen maken in de effectbeoordeling nog geen onderdeel uit van de autonome ontwikkeling. Wel worden deze ontwikkelingen meegenomen bij de beoordeling van de robuustheid van de groenblauwe zone (zie ook paragraaf 5.2).

Windmolens

In 2006 heeft de provincie Flevoland nieuw windenergiebeleid vastgesteld dat er op gericht is om met minder, maar grotere windmolens meer energie op te wekken. Tevens is de doelstelling om “verrommeling” van het landschap tegen te gaan door windturbines zoveel mogelijk in windmolenparken van tenminste 12 turbines te concentreren. Binnen het plangebied van de groenblauwe zone bevinden zich windturbines (26 in het reserveringsgebied en 13 in het zoekgebied). In het PlanMER wordt beschouwd of de aanwezigheid van overblijvende windturbines invloed kunnen hebben op het functioneren van de groenblauwe zone. Hiernaast wordt in de landbouweffectrapportage inzichtelijk gemaakt of en zo ja welke effecten de aanleg en inrichting van de groenblauwe zone heeft op de opbrengsten van de windturbines in en in de directe omgeving van de groenblauwe zone.

HOOFDSTUK 5

Aanpak effectbeoordeling

5.1

INLEIDING

Voorliggend hoofdstuk gaat in op de wijze waarop de effectbeoordeling van de inrichtingsalternatieven zal worden uitgevoerd. De effectbeoordeling van de inrichtingsalternatieven moet aansluiten bij het abstractieniveau van het te nemen besluit. In de Structuurvisie groenblauwe zone OostvaardersWold wordt de ruimtelijke inrichting van de groenblauwe zone OostvaardersWold in de provincie Flevoland vastgelegd, inclusief de aansluiting van deze verbinding op de Oostvaardersplassen en het Veluwemeer (zie de definiëring van het studiegebied in paragraaf 4.2).

Het PlanMER voor de Structuurvisie groenblauwe zone OostvaardersWold krijgt het karakter van een integrale effectbeoordeling:

- § In het kader van de plan-m.e.r.-procedure worden de mogelijke milieueffecten van de groenblauwe zone in beeld gebracht.
- § Omdat de ontwikkeling van OostvaardersWold overwegend plaatsvindt in een gebied met agrarisch gebruik, wordt tevens een landbouw effect rapportage (LER) uitgevoerd. Deze LER maakt integraal onderdeel uit van het PlanMER.
- § In het PlanMER wordt tevens de bijdrage van de groenblauwe zone aan de regionale economie op het gebied van recreatie in beeld gebracht.

In paragraaf 5.2 wordt ingegaan op het te hanteren beoordelingskader. Paragraaf 5.3 beschrijft de wijze waarop de effectbeoordeling wordt uitgevoerd. In deze paragraaf wordt tevens ingegaan op de referentiesituatie die in het PlanMER wordt gehanteerd. Paragraaf 5.4 tenslotte gaat specifiek in op de wijze waarop met de effectbeoordeling van de Natura 2000 gebieden Oostvaardersplassen en Veluwemeer wordt omgegaan.

5.2

BEOORDELINGSKADER

In het beoordelingskader wordt onderscheid gemaakt in beoordelingscriteria die zijn afgeleid uit:

- § de doelstellingen (de opgaven) en ambities van de groenblauwe zone (en daarbij van de structuurvisie OostvaardersWold). Hiernaast vindt tevens een doorkijk plaats naar de robuustheid (toekomstvastheid) van de groenblauwe zone;
- § kader- en randvoorwaardenstellende uitspraken vanuit milieubeleid en regelgeving en specifieke omgevingswaarden;
- § aanwezige belangen in het studiegebied.

Toetsing aan doelbereik

In het PlanMER wordt getoetst in hoeverre de inrichtingsalternatieven verschillen voor wat betreft de mate van doelbereik. De beoordelingscriteria zijn daarbij gekoppeld aan de opgaven voor de groenblauwe zone op het gebied van natuur, water(berging) en (extensieve) recreatie. Er wordt tevens een doorkijk gegeven naar de robuustheid (toekomstvastheid) van de groenblauwe zone. In tabel 5.1 zijn de beoordelingscriteria weergegeven die ten behoeve van de toetsing aan doelbereik worden gehanteerd. Na de tabel is per aspect een beknopte toelichting opgenomen.

TABEL 5.1

Beoordelingscriteria
toetsing aan doelbereik

Aspect	Beoordelingscriterium
Natuur	§ Functioneren groenblauwe zone voor het edelhert
	§ Functioneren groenblauwe zone voor andere grote grazers (konikpaarden en hekrunderen)
	§ Bijdrage groenblauwe zone aan de realisatie van topnatuur
	§ Bijdrage groenblauwe zone als foerageergebied van kiekendieven
	§ Bijdrage groenblauwe zone aan boscompensatietaakstelling
Water	§ Functioneren groenblauwe zone als duurzaam watersysteem
	§ Bijdrage groenblauwe zone aan de kwantitatieve waterbergingsopgave in zuidelijk en oostelijk Flevoland
Recreatie	§ Mate van beleefbaarheid
	§ De groenblauwe zone als unique selling point
	§ Bijdrage groenblauwe zone als recreatief uitloopgebied

Natuur

De inrichtingsalternatieven worden beoordeeld op de mate waarin zij invulling geven aan de natuuropgaven die er voor de groenblauwe zone zijn geformuleerd. Hierbij gaat het om een robuuste ecologische verbingszone met als doelsoort het edelhert. Daarnaast wordt beoordeeld in hoeverre en in welke mate de inrichtingsalternatieven invulling kunnen geven aan de natuuropgave voor de grote grazers en de bruine en blauwe kiekendieven. Bij de beoordeling van de functionaliteit wordt tevens de kruising met de aanwezige infrastructuur betrokken. Bij de beoordeling van de functionaliteit van de toekomstige groenblauwe zone wordt tevens de samenhang en wisselwerking met de overige functies binnen de zone in beeld gebracht. Hierbij gaat het om de toename van de recreatiedruk in relatie tot de gewenste natuurdoeltypen in de zone, de verkeersaantrekkende werking door de zone (verstoring door geluid en licht) in relatie tot verstoringsgevoeligheid van de gewenste natuurdoeltypen in de zone en de aanpassingen in de waterhuishouding in relatie tot de gewenste natuurdoeltypen in de zone.

De bijdrage van de groenblauwe zone aan de realisatie van topnatuur wordt in kwalitatieve zin beschouwd. Hierbij wordt bekeken in hoeverre de inrichtingsalternatieven tot een zone leiden waarin sprake zal zijn van natuurlijke processen. Ook wordt hierbij beschouwd in hoeverre de inrichtingsalternatieven kansen bieden voor andere soorten, waarbij kwaliteit

boven een kwantiteit aan soorten gaat, passend binnen het natuurlijke systeem van Flevoland.

Bij de toetsing van de natuuropgaven worden zowel kwantitatieve als kwalitatieve criteria gebruikt. De kwantitatieve toetsing richt zich op de randvoorwaarden van de doelsoorten waarvoor de groenblauwe zone wordt ingericht en daarnaast op de compensatieopgaven die als gevolg van overige projecten binnen de provincie Flevoland zullen ontstaan (voor bos en foerageergebied kiekendieven). De inrichtingsalternatieven worden beoordeeld en vergeleken op de mate waarin de groenblauwe zone invulling aan deze compensatie kan geven (in hectares vermindering). De kwalitatieve toetsing richt zich op de kwaliteit van deze natuurtypen. Voor de opgave voor de kiekendieven gaat het bij de beoordeling om de maat en kwaliteit (beheer, rust) van het oppervlak foerageergebied binnen de zone.

Water

Allereerst wordt elk inrichtingsalternatief getoetst ten aanzien van de mate waarin sprake zal zijn van een duurzaam waterhuishoudingsstelsel in de groenblauwe zone.

Daarnaast wordt kwantitatief in beeld gebracht hoeveel (extra) water er in de groenblauwe zone geborgen kan worden en welke bijdrage daarmee geleverd wordt aan het verkleinen van de wateroverlast in zuidelijk en oostelijk Flevoland.

Recreatie

Op kwalitatieve wijze wordt beoordeeld in hoeverre de inrichtingsalternatieven verschillen ten aanzien van de beleefbaarheid van de groenblauwe zone. Beleefbaarheid wordt hierbij getoetst op de mate waarin de zone gezien kan worden door de recreant.

Voor wat betreft de beoordeling van de groenblauwe zone als unique selling point wordt van elke inrichtingsalternatief een kwalitatieve beschrijving opgenomen van de unieke beleving die de recreant kan opdoen. Ook de mate van betreedbaarheid en daardoor het kunnen ervaren van de natuurwaarden wordt in beeld gebracht alsmede de toegankelijkheid van de groenblauwe zone. Hiermee wordt bedoeld dat bekeken wordt in hoeverre de groenblauwe zone voor verschillende doelgroepen bereikbaar is en de mate waarin de zone ontsloten wordt.

Ten behoeve van de toetsing aan de recreatieopgave wordt op kwalitatieve wijze inzichtelijk gemaakt in hoeverre de inrichtingsalternatieven een bijdrage kunnen leveren aan het recreatieve uitloopgebied van Almere en Zeewolde.

Doorkijk robuustheid groenblauwe zone

Bij het aspect robuustheid wordt op kwalitatieve wijze een doorkijk gegeven in de functionaliteit en toekomstvastheid van de inrichtingsalternatieven voor de groenblauwe zone op langere termijn. Bij dit aspect wordt onderscheid gemaakt in de robuustheid van de ecologische verbindingszone, de robuustheid van het watersysteem en de robuustheid van de groenblauwe zone als recreatief uitloopgebied voor Almere.

Voor de robuustheid van de ecologische verbinding wordt een doorkijk gegeven naar de gevoeligheid (functionaliteit) van de robuuste verbinding indien op termijn ook de overige voorziene ruimtelijke ontwikkelingen zijn gerealiseerd, zoals Almere Oost (schaalsprong Almere) en de uitbreiding van de luchthaven (voor een overzicht van de relevante toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen wordt verwezen naar paragraaf 4.4).

In het PlanMER wordt hierbij tevens ingegaan op de consequenties en randvoorwaarden van een groenblauwe zone op de uitwerking van deze toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Ook wordt getoetst in hoeverre de inrichtingsalternatieven passen binnen de toekomstige uitbreidingsplannen voor de luchthaven, zoals is opgenomen in de PKB.

Voor het watersysteem wordt verder beschouwd in hoeverre de inrichtingsalternatieven ruimte bieden voor bergen van extra water als gevolg van klimaatveranderingen in de toekomst.

Voor de robuustheid van de groenblauwe zone als mogelijk toekomstig recreatief uitloopgebied wordt beschouwd in hoeverre de recreatieve opgaven voor de groenblauwe zone gevoelig zijn voor de mate waarin de groei van Almere plaatsvindt. Hierbij gaat het met name om de mogelijkheid om een grotere of kleinere groei op te vangen.

Toetsing aan milieubeleid en relevante omgevingswaarden

In tabel 5.2 zijn de beoordelingscriteria weergegeven die in de effectbeoordeling worden gehanteerd. Na deze tabel is per aspect een beknopte toelichting opgenomen.

TABEL 5.2
Beoordelingskader
effectbeoordeling

Aspect	Criterium
Natuur	Effect op beschermde gebieden:
	§ Natura 2000 gebied en EHS (Oostvaardersplassen en Veluwemeer)
	§ Overige EHS (Horsterwold, Kotterbos)
	Effect op beschermde en bedreigde soorten flora en fauna:
	§ door ruimtebeslag
	§ door verdroging/vernatting
	§ door verstoring (licht, geluid, recreatieve druk)
Water	Invloed op de grondwaterkwaliteit in en buiten de groenblauwe zone
	Invloed op de oppervlaktewaterkwaliteit in en buiten de groenblauwe zone
Bodem	Grondbalans
	Invloed op bodemverontreinigingen in de groenblauwe zone
	Beïnvloeding bodemdaling
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Invloed op landschappelijke waarden
	Invloed op cultuurhistorische waarden
	Invloed op archeologische waarden
Luchtkwaliteit	Beïnvloeding luchtkwaliteit als gevolg van de groenblauwe zone (verkeersaantrekkende werking)
Geluid	Toename geluidsbelasting (verkeersaantrekkende werking)
Externe veiligheid	Ligging t.o.v. risicocontouren:
	§ route vervoer gevaarlijke stoffen
	§ grote kabels en leidingen
Infrastructuur	Bereikbaarheid groenblauwe zone
	Lokale bereikbaarheid
	Verkeersveiligheid

Natuur

De effectbeoordeling voor het aspect natuur heeft betrekking op de beoordeling van de mogelijke effecten op enerzijds beschermde gebieden (in het kader van de Natuurbeschermingswet en de Nota Ruimte) in de omgeving en anderzijds op de beoordeling van effecten op beschermde en bedreigde soorten (flora en fauna) in de groenblauwe zone en in de omgeving van de groenblauwe zone.

Voor een toelichting op wijze van toetsing van de Natura 2000 gebieden Oostvaardersplassen en Veluwemeer wordt verwezen naar paragraaf 5.4. Hierbij zal tevens de externe werking worden betrokken. Naast de toetsing van de Natura 2000 gebieden worden de effecten op de ecologische hoofdstructuur (EHS) in beeld gebracht. Bij deze beoordeling wordt getoetst aan de wezenlijke kenmerken van de EHS.

Bij de effectbeoordeling op beschermde en bedreigde soorten (flora en fauna) binnen en in de omgeving van de groenblauwe zone gaat het om de effecten als gevolg van vernietiging door ruimtebeslag, vernatting/ verdroging als gevolg van grondwaterveranderingen,

effecten als gevolg van een verandering van de waterkwaliteit en verstoring door geluid (verkeersaantrekkende werking), recreatie (betreding) en licht. In deze effectbeoordeling wordt tevens aandacht besteed aan de effecten op de grauwe kiekendief.

Water

In lijn met de Kaderrichtlijn Water wordt voor het aspect water op kwalitatieve wijze de verandering in de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit in de groenblauwe zone zelf en in de omgeving van de zone (benedenstrooms in de Lage Vaart) in beeld gebracht. Aandachtspunten hierbij betreffen de veranderingen in fosfaat- en stikstofconcentraties en chloride- en sulfaatgehalten in het water.

De hydrologische effecten worden zoveel mogelijk kwantitatief, met behulp van een grondwatermodel, bepaald. De mogelijke effecten van eventuele grondwaterstandveranderingen voor de natuur en de landbouwgebieden in de omgeving van de groenblauwe zone, worden beschreven bij het aspect natuur en in de landbouweffectrapportage.

Watertoets

In het kader van de structuurvisie wordt een watertoets uitgevoerd. De resultaten uit dit proces en de hoofdpunten van het wateradvies worden opgenomen in het PlanMER.

Bodem

Voor het aspect bodem wordt beschouwd in hoeverre de inrichting van de groenblauwe zone kan plaatsvinden door middel van een gesloten grondbalans. Hierbij wordt tevens inzicht gegeven in de kwaliteit van vrijkomende grond. Daarnaast wordt beschouwd of eventuele aanwezige bodemverontreinigingen in de zone en in de directe omgeving kunnen worden beïnvloed door de aanleg van de groenblauwe zone. Afhankelijk van de waterhuishoudkundige inrichtingsmaatregelen in de groenblauwe zone treedt er mogelijk een beïnvloeding van de bodemdaling op. In het PlanMER wordt per inrichtingsalternatief beschreven of en in welke mate dit het geval is.

Milieubeschermingsgebied voor grondwater

De groenblauwe zone OostvaardersWold valt binnen het milieubeschermingsgebied voor grondwater Zuidelijk Flevoland. De begrensde locatie valt geheel binnen de boringsvrije zone die in dit gebied geldt. Dit betekent dat binnen dit gebied de bodem niet verstoord mag worden beneden de 20-40 meter onder maaiveld. Omdat bodemverstoringen op deze diepten binnen de groenblauwe zone niet aan de orde zullen zijn, wordt de invloed van de groenblauwe zone op milieubeschermingsgebieden voor grondwater niet verder onderzocht in het PlanMER.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De effecten ten aanzien van landschap en cultuurhistorie worden bepaald op basis van expert judgement. Bij de effectbeoordeling van landschap wordt onderzocht in welke mate de verschillende alternatieven (landschappelijk) ingepast worden in de ruimtelijke hoofdstructuur van Zuidelijk Flevoland en daarmee passen binnen de bestaande ruimtelijke kwaliteit van het landschap of juist leiden tot een nieuwe ruimtelijke kwaliteit.

Bij de effectbeoordeling voor cultuurhistorie wordt onderzocht in hoeverre de alternatieven aansluiten op de karakteristieke openheid van de polder en de aanwezige (agrarische) structuren.

Voor het aspect archeologie wordt de mogelijke beïnvloeding van archeologische waarden als gevolg van vergraving of een verandering van de grondwaterstand in beeld gebracht.

Luchtkwaliteit

Op basis van de verkeersaantrekkende werking door toekomstige recreatieve activiteiten in en om de groenblauwe zone wordt inzichtelijk gemaakt of er beïnvloeding van de luchtkwaliteit plaatsvindt. Met ingang van 15 november 2007 geldt voor deze analyse een nieuw wettelijk kader, namelijk de Wet Luchtkwaliteit. Tegelijkertijd is het 'Besluit niet in betekende mate bijdragen' (NIBM) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat een zeer geringe verslechtering van de luchtkwaliteit niet getoetst hoeft te worden aan de normen voor luchtkwaliteit. De grens is daarbij (initieel) gesteld op 1% van de jaargemiddelde waarde van $0,4\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor de relevante stoffen PM10 en NO_2 .

Naar verwachting is de verkeersaantrekkende werking van de groenblauwe zone van dien aard dat de 1%-grens niet wordt overschreden. Indien middels een worst-case berekening wordt aangetoond dat deze grens met zekerheid niet wordt overschreden, is verder luchtkwaliteitonderzoek niet noodzakelijk. Indien dit niet kan worden uitgesloten, zal verder onderzoek wel noodzakelijk zijn. Overigens zijn de achtergrondconcentraties in het studiegebied zodanig laag dat een overschrijding van de normen niet wordt verwacht.

Geluid

Op basis van de verkeersaantrekkende werking door toekomstige recreatieve activiteiten in en om de groenblauwe zone wordt met een indicatieve berekening (Standaard rekenmethode 1) bepaald of deze leidt tot een toename van de geluidsbelasting in de groenblauwe zone en in de directe omgeving van de zone. De mogelijke verstoringseffecten op natuur worden beoordeeld en beschreven onder het aspect natuur.

Om een doorkijk te kunnen geven naar de robuustheid van de groenblauwe zone, wordt tevens de verstoringseffecten van de groenblauwe zone als gevolg van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bepaald. Dit wordt gedaan op basis van informatie uit de lopende planstudie Schiphol – Amsterdam – Almere (A6 / A9) en op basis van een indicatieve geluidsberekening voor de toekomstige verbreding van de Gooiseweg.

Cumulatieve effecten van geluid als gevolg van luchtvaart, (rijks)wegen en verkeersaantrekkende werking van de zone worden op kwalitatieve wijze beschreven.

Externe veiligheid

Als gevolg van de inrichting en het gebruik van de groenblauwe zone zijn geen externe veiligheidsrisico's te verwachten. Wel kunnen aanwezige risicocontouren als gevolg van routes voor gevaarlijk transport (transport over de A6) of risico's vanwege de aanwezigheid van kabels en leidingen randvoorwaarden opleggen aan de inrichting van de zone. In het PlanMER wordt op kwalitatieve wijze beschreven in welke mate de inrichtingsalternatieven rekening hebben gehouden met deze randvoorwaarden.

Infrastructuur

Voor het aspect verkeer zal op basis van kengetallen inzichtelijk worden gemaakt wat de verkeersaantrekkende werking is van de groenblauwe zone. Er worden geen verkeersberekeningen (verkeersmodel) uitgevoerd. Op basis van deze informatie en informatie over de ontsluitingsmogelijkheden voor de zone wordt bepaald in hoeverre de huidige infrastructuur afdoende is om dit verkeer af te wikkelen. Tevens wordt beschouwd of en hoe de lokale bereikbaarheid wordt beïnvloed en of de alternatieven verschillen ten

aanzien van de mate van bereikbaarheid. Hiernaast wordt op kwalitatieve wijze beschreven of er op de toeleidende wegen als gevolg van de verkeersaantrekkende werking effecten kunnen optreden op de verkeersveiligheid van de weggebruiker. Ook wordt ingegaan op de kans op beïnvloeding van de verkeersveiligheid als gevolg van overstekende herten.

Landbouweffectrapportage

Voor de structuurvisie OostvaardersWold wordt een landbouweffectrapportage (LER) opgesteld. Deze LER maakt integraal onderdeel uit van het PlanMER. Afgestemd op de kenmerken van het studiegebied en mogelijke effecten van de inrichtingsalternatieven voor de groenblauwe zone worden de relevante aandachtspunten voor de LER in beeld gebracht. De resultaten worden gebundeld opgenomen in het hoofdstuk Landbouw.

In dit hoofdstuk in het PlanMER wordt allereerst ingegaan op de huidige bestaande agrarische situatie in het studiegebied en de te verwachten autonome ontwikkeling van de agrarische sector in dit deel van de provincie Flevoland. Op basis van de inrichtingsalternatieven worden vervolgens de effecten voor de agrarische sector in beeld gebracht. Hierbij wordt tevens inzichtelijk gemaakt welke maatregelen nodig zijn en /of welke instrumenten ingezet kunnen worden om nadelige planeffecten voor de landbouw te beperken of te voorkomen. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan alternatieve oplossingen en flankerende maatregelen. De inhoud van de LER wordt daarbij afgestemd op het abstractieniveau van het te nemen besluit.

In tabel 5.3 is het beoordelingskader voor de LER opgenomen.

TABEL 5.3

Beoordelingskader LER

Beoordelingscriteria landbouweffectrapportage
Beïnvloeding ruimtelijke structuur (verkaveling) in het zoekgebied
Bereikbaarheid agrarische percelen / bedrijven in het zoekgebied en in de directe omgeving van de groenblauwe zone
Effecten op bestaande opstallen / bedrijfsgebouwen in en in de directe omgeving van de groenblauwe zone
Kans op beperking van mogelijkheden voor uitbreiding van bestaande bedrijven
Verandering opbrengst als gevolg van vernatting/ verdroging
Verandering opbrengst als gevolg van een verandering van de waterkwaliteit
Kans op wildschade
Voedselveiligheid en diergezondheid (veterinaire effecten)
Risico's ten aanzien van de overdracht van (andere) ziektes (fruit- en boomteelt)
Kans op toename onkruid in gewassen
Mogelijkheid voor groen blauwe diensten, bijvoorbeeld agrarisch natuurbeheer
Effect op opbrengsten windturbines
Mogelijkheden voor particulier natuurbeheer

Bijdrage groenblauwe zone aan de regionale economie op het gebied van recreatie

De realisatie van de groenblauwe zone zal consequenties hebben voor de regionale economie. Zo zal de zone een positieve bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van (andere) recreatieve ontwikkelingen in de omgeving van de groenblauwe zone en daardoor nieuwe werkgelegenheid kunnen realiseren in de provincie. In het PlanMER wordt op kwalitatieve wijze een doorkijk gegeven naar de mogelijke bijdrage van de groenblauwe zone aan de regionale economie op het gebied van recreatie.

5.3

WIJZE VAN BEOORDELING

Type effecten

In het PlanMER worden zowel de positieve als de negatieve effecten in beeld gebracht. Hiernaast wordt ingegaan op de tijdelijke effecten (in de aanlegfase) en de effecten na realisatie. Op basis van de effectbeoordeling worden, indien nodig, mogelijke mitigerende en compenserende maatregelen geformuleerd.

Referentiesituatie

De effecten worden beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. In de referentiesituatie wordt uitgegaan van de situatie in 2020 na autonome ontwikkelingen, waarbij er groenblauwe zone is gerealiseerd. Om een zuivere en toetsbare effectbeoordeling uit te kunnen voeren, bestaat de autonome ontwikkeling daarbij in principe uit die ontwikkelingen waarvoor sprake is van concreet vastgesteld beleid.

In paragraaf 4.4 is aangegeven dat er in de provincie Flevoland enkele ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien waarvoor nog geen concreet vastgesteld beleid geldt, dat wil zeggen ontwikkelingen waarvan de uitwerking nog niet op projectbesluit heeft plaatsgevonden. Hierbij gaat het om:

- § Het project Schaalsprong Almere
- § Uitbreiding van Luchthaven Lelystad
- § Verbreding van de Gooiseweg
- § Aanpassing van de A6
- § Realisatie van de N / A30

Deze ruimtelijke ontwikkelingen kunnen echter van invloed zijn op de keuze voor de inrichting van de groenblauwe zone. In het PlanMER wordt de samenhang en de relatie met deze toekomstige ontwikkelingen dan ook meegenomen. Enerzijds door bij de ontwikkeling van de inrichtingsalternatieven rekening te houden met toekomstige verstoringsbronnen en anderzijds door in de effectbeoordeling van de inrichtingsalternatieven deze relatie te beschouwen. Deze samenhang wordt beoordeeld door de inrichtingsalternatieven te toetsen op robuustheid. Hierbij worden tevens de eventuele consequenties / randvoorwaarden vanuit de groenblauwe zone voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in beeld gebracht.

Kwalitatieve beoordelingsschaal

Voor het weergeven van de effecten wordt gebruik gemaakt van de volgende kwalitatieve zevenpuntsschaal:

++	zeer positief effect
+	positief effect
0 / +	licht positief effect
0	niet of nauwelijks effect
0 / -	licht negatief effect
-	negatief effect
--	zeer negatief effect

De effecten worden bepaald op basis van bestaande beschikbare gegevens. De effecten worden met name kwalitatief, op basis van expert judgement, bepaald. Voor enkele

aspecten vindt een kwantitatieve beoordeling plaats. In paragraaf 5.2 is per aspect aangegeven of er sprake is van een kwalitatieve en/of kwantitatieve effectbeoordeling.

5.4

TOETSING NATURA 2000-GEBIEDEN

De ontwikkeling van de groenblauwe zone OostvaardersWold heeft de versterking van de ecologische hoofdstructuur tot doel en verbindt de Oostvaardersplassen met de Veluwe. De Oostvaardersplassen, Veluwe en het Veluwemeer zijn tevens aangewezen als Natura 2000 gebied waarvoor verschillende instandhoudingsdoelen zijn vastgesteld. De groenblauwe zone wordt geen onderdeel van het Natura 2000 netwerk.

Om te voldoen aan de vereisten van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten de verschillende inrichtingsalternatieven en het voorkeursalternatief worden beoordeeld op de mogelijke effecten op de Natura 2000 gebieden Oostvaardersplassen en Veluwemeer. Hierbij wordt in beeld gebracht in hoeverre de inrichting van de groenblauwe zone bijdraagt aan de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden of dat er mogelijk sprake is van strijdigheden met deze doelen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met externe werking.

Voor de toetsing van de inrichtingsalternatieven wordt het afwegingskader gehanteerd dat de Natuurbeschermingswet 1998 voor ruimtelijke projecten biedt. Ten behoeve van het PlanMER wordt in eerste instantie een voortoets uitgevoerd (oriëntatiefase Natuurbeschermingswet). Dit betekent dat in het PlanMER inzichtelijk wordt gemaakt of de inrichting van de groenblauwe zone tot significante negatieve effecten kan leiden op de Natura 2000 gebieden Oostvaardersplassen en Veluwemeer. Indien uit deze voortoets blijkt dat significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, zullen de effecten op het niveau van een passende beoordeling in beeld worden gebracht.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

1. Omgevingsplan Flevoland 2006, Provincie Flevoland, 2 november 2006
2. SMB groen-blauwe zone OostvaardersWold, ARCADIS, 1 augustus 2006
3. Plan van Aanpak Gebiedsontwikkeling OostvaardersWold, Planvormingsfase, Lysias Advies BV in opdracht van Projectorganisatie OostvaardersWold, 5 juli 2007
4. Notulen openbare vergadering Provinciale Staten van Flevoland op 2 november 2006, inclusief ingediende moties en amendementen
5. Samenvattende notitie over de onderzoeken in het OostvaardersWold, Projectorganisatie OostvaardersWold, 6 december 2007

BIJLAGE 2

Overzicht te raadplegen instanties

Rijksoverheid:

LNV, Directie Regionale Zaken west

Gemeenten:

Almere

Zeewolde

Lelystad

Waterschappen:

Waterschap Zuiderzeeland

Overig:

Staatsbosbeheer

NLTO

Flevolandschap

ANWB

Kamer van Koophandel

Rabo Vastgoed

AMWonen

OostvaardersWold.

Samen werken aan nieuwe natuur en recreatie.

OostvaardersWold is een project van de provincie Flevoland met de gemeenten Almere en Zeewolde, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het waterschap Zuiderzeeland. Samen werken zij aan de ontwikkeling van een gebied in Zuidelijk Flevoland dat grootschalige nieuwe natuur, water en recreatie combineert.

www.flevoland.nl/oostvaarderswold